

Resume af Ankestyrelsens Syriensanalyse

Datagrundlaget

Ankestyrelsen har gennemgået 20 sager om børn og unge på baggrund af indsendt materiale fra 7 kommuner (ud af 17 anmodede), hvor der enten har været udrejse til væbnet konflikt eller formodning om udrejse. Ankestyrelsen har sammen med en børnesagkyndig gennemgået de indsendte sager. Sagerne er oprettet på baggrund af generelle sociale problemer hos barnet eller den unge og familien, herunder skolemæssige og adfærdsmæssige problemer og kriminalitet. I flere sager er den sociale sag oprettet længe før radikaliserings eller mistanke herom. Endvidere har nogle kommuner påpeget, at de ikke har sikker viden om, hvad de unge har foretaget sig under udrejse til udlandet.

Karakteristika – køn, etnicitet og sociale problemer

I de undersøgte sager er der en overvægt af unge drenge (19). 13 af de unge er født i Danmark. 16 kommer fra hjem med indvandrerbaggrund, primært fra Mellemøsten og Nordafrika. 5 unge har helbredsmæssige problemer, heraf har 4 psykiske problemer. Generelt betegnes de unges vanskeligheder som fx social isolation, voldstruende adfærd, angst, tristhed, ADHD, isolation fra og opposition til det danske samfund og institutioner og en række kriminelle forhold (13 har været involveret i kriminalitet). Den børnesagkyndige har i en fjerdedel af sagerne vurderet, at den unge ikke har særskilte vanskeligheder og kan beskrives som ressourcestærk. Enkelte af de unge beskrives som velfungerende og vellidte. 12 af de unge klarer sig ikke socialt alderssvarende, med har betydelige sociale og adfærdsmæssige problemer, isolerer sig og danner ikke sociale relationer.

Skolegang

I 15 sager er der oplysninger om den unges skolegang og uddannelse. Lidt under halvdelen af disse unge har klaret sig alderssvarende i skolen, de øvrige har ikke klaret sig alderstilsvarende og/eller har ikke passet skolen. I en del af sagerne ses, at problemerne for den unge starter omkring 7. og 8. klasse med massivt fravær, manglende lektielæsning og en følelse af manglende tilhørsforhold. Flere af de unge har afsluttet 8. eller 9. klasse, mens 3 af de unge ikke har gået i skole eller været under uddannelse. 4 unge har gået på gymnasium.

Familieforhold

Ankestyrelsens børnesagkyndige har vurderet, at en stor del af de unges forældre har sociale og psykiske problemer. I omkring halvdelen af sagerne har der været voldsomme begivenheder i familien, som vurderes at være skadelig for de unge, fx traumatiserede forældre eller kriminelle/fængslede forældre. Ofte er vanskeligheder hos den unge altså opstået som resultat af forældrenes problemer fx manglende sprogkundskaber og deltagelse i samfundet, og de har ikke kunnet støtte op om hjælp til den unge. Endelig er mange af forældrene ikke-samlevende eller skilt, og der er tale om store familier med mange børn ofte flere end 4 søskende. Flere forældre er uden uddannelse og nogle står uden for arbejdsmarkedet.

Udrejse til og tilbagevenden fra væbnet konflikt

Som anført ovenfor drejer en stor del af sagerne sig om sociale problemer, mens de unge har været under 18 år. 7 unge mellem 14 og 18 år¹ har været udrejst - formodentlig til en væbnet konflikt. Herudover er der i 2 sager oplysninger om, at de unge har forsøgt at rejse ud, men er blevet stoppet i deres nærmiljø. I 11 sager fremgår det ikke af de fremsendte oplysninger, om den unge er udrejst. I 2 sager har faderen i familien støttet den unge i radikaliseringsprocessen, mens moderen i en sag har forsøgt at forhindre den unge i at rejse bl.a. ved at underrette myndighederne om sin bekymring. I i alt

¹ En af de unge var 19. år på udrejsetidspunktet.

4 sager er der oplysninger om, at forældrene har forsøgt at forhindre den unge i at rejse til væbnet konflikt. I 4 sager er der oplysninger om, at der er øvrige i familien, der er eller har været udrejst.

I rapporten indgår en afdækning af, hvem den unge har haft kontakt med inden afrejse, og om den unge har isoleret sig og ændret adfærd. I 3 sager er der oplysninger om, at den unge har haft kontakt til radikaliserede miljøer. I 8 sager fremgår oplysninger om, at den unge har isoleret sig fra positive sociale fællesskaber.

Iværksatte foranstaltninger overfor den unge og familien

I 14 sager har kommunen i flere år haft kendskab til den unges familie på grund af sociale eller økonomiske problemer, og i 13 sager har der været iværksat foranstaltninger i forhold til søskende. I 15 sager har kommunen iværksat foranstaltninger overfor den unge. I enkelte sager er der foretaget underretninger siden før skolestart med bekymring for den unge pga. aggressiv og urolig adfærd. Iværksatte indsatser har fx været netværksmøder, familiebehandling, kontaktperson, mentorordning, anbringelse og forældrepålæg.

Ankestyrelsens børnesagkyndige har vurderet, at der i knap halvdelen af sagerne har været handlet relevant og tilstrækkeligt fra kommunens side. Der er i disse sager fx foretaget en grundig udredning af den unges vanskeligheder, været iværksat foranstaltninger, været en tæt opfølgning ved kommunens radikaliseringsforebyggende enhed, ligesom den unge og familien har været fulgt tæt gennem hele forløbet. 4 ud af de 9 sager med konkret bekymring for radikalisering har ført til inddragelse af kommunens radikaliseringsforebyggende enhed.

I lidt under halvdelen af sagerne er de unges vanskeligheder ikke udredt tilstrækkeligt. I nogle af sagerne har kommunerne forsøgt at afklare den unges behov, men på trods af klare bekymringstegn mangler der en nærmere udredning og afdækning af den unges vanskeligheder fx ved udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse.

Desuden er der i nogle sager eksempler på utilstrækkelig støtte fra forvaltning eller skole på trods af tydelige behov ifølge den børnefaglige undersøgelse, at planlagte forløb med kontaktpersoner ikke er igangsat på trods af bekymrende underretninger og eksempler på, at der ikke er blevet ydet en mere omfattende indsats, som fx anbringelse uden for hjemmet.